ΜΑΡΙΑ
Η ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Τό σεπτό πρόσωπο τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καί Ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς Μητρός τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἐδέχθη σφοδροτάτη ἐπίθεσι ἐκ μέρους πολλῶν αἱρετικῶν καί ἀσεβῶν. Μία ἐκ τῶν κατηγοριῶν τίς ὁποῖες ἐξαπέλυσαν ἐναντίον της εἶναι καί αὐτή: ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή δέν παρέχει ἐπαρκῆ στοιχεῖα περί τοῦ προσώπου τῆς Μητρός τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καί τῆς κεντρικῆς θέσεώς της εἰς τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Μέ τό τρόπο αὐτό προσπαθοῦν νά μειώσουν, νά ταπεινώσουν, νά ὑποβιβάσουν τήν θεομητορική τιμή καί ἀξία τῆς Παρθένου Μαρίας. Οὕτως ὅμως προσβάλουν ἐμμέσως καί τό πρόσωπον τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τά πράγματα ὅμως εἶναι πολύ διαφορετικά, διότι ἡ Ἁγία Γραφή καί ἐπαρκῆ καί σαφῆ στοιχεῖα μᾶς δίδει διά τήν Παρθένον Μαρίαν. Καί ἰδού αὐτά:

Α. Ἡ γυναίκα μέ τό σπέρμα τῆς ὁποίας ἀπειλήθηκε ὁ διάβολος

Εἰς τίς πρῶτες σελίδες τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί συγκεκριμένως εἰς τήν ἀρχήν τοῦ βιβλίου τῆς Γενέσεως ἔχομεν σαφεστάτην ἀναφοράν τοῦ Θεοῦ εἰς τό πρόσωπον τῆς Παρθένου Μαρίας. Ὁ Κύριος ἀπευθυνόμενος εἰς τόν δόλιον καί πανοῦργον διάβολον μετά τήν πτῶσιν τῶν πρωτοπλάστων, τοῦ Ἀδάμ καί τῆς Εὔας, τοῦ λέγει: *«ἔχθραν θήσω ἀνά μέσον σοῦ καί ἀνά μέσον τῆς γυναικός καί ἀνά μέσον τοῦ σπέρματός σου καί ἀνά μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτός σου τηρήσει κεφαλήν, καί σύ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν»*. (Γέν. γ΄ 15) Μέ τά λόγια αὐτά ὁ Κύριος προαναγγέλει εἰς τόν διάβολον, ὅτι θά τόν συντρίψη τό *«σπέρμα»* τῆς γυναικός. Μάλιστα δέ ποιεῖ ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν τό γεγονός, ὅτι αὐτός πού θά συντρίψη τόν ἀρχέκακον διάβολον εἶναι σπέρμα γυναικός, γνωστοῦ ὄντος, ὅτι ἡ γυναῖκα δέν ἔχει σπέρμα, ἀλλά ὁ ἀνήρ. Οὕτω διαπιστώνομεν, ὅτι ἡ Παρθένος Μαρία ἤδη εὑρίσκεται ἐντός τοῦ σχεδίου τῆς θείας οἰκονομίας προαιωνίως διά τήν ἀνάκλησιν καί σωτηρίαν καί θέωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὁ ὕπατος τῶν θεολόγων Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός λέγει διά τήν Παρθένον Μαρίαν εἰς τό πρῶτον ἐγκώμιον εἰς τήν κοίμησιν τῆς Παρθένου Μαρίας, ὅτι *«ταύτην ὁ Πατήρ μέν προώρισε»*. Ὁ ἴδιος ἱερός Πατήρ εἰς τόν λόγον του εἰς τήν γέννησιν τῆς Παρθένου ἀπευθυνόμενος εἰς τήν Θεοτόκον Μαρίαν λέγει καί ταῦτα τά ἐγκωμιαστικά: *«Σέ προγνούς ὁ τῶν ὅλων Θεός ἀξίαν, ἠγάπησε καί ἀγαπήσας προώρισε καί ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων εἰς τό εἶναι παρήγαγε καί Θεοτόκον μητέρα καί τιθηνόν (τροφόν) τοῦ οἰκείου Υἱοῦ καί Λόγου ἀνέδειξε»*.

Ἰδού λοιπόν, ὅτι εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀναφέρεται εἰς τήν Παρθένον Μαρίαν, ἡ ὁποία ἐφανέρωσε *«τό ἄπλετον καί ἀχανές τῆς αὐτοῦ (τοῦ Θεοῦ) ἀγαθότητος πέλαγος»*.

Β. Ἣν οἱ Προφῆτες διά τοῦ Πνεύματος προεκήρυξαν

Ἐκτός τῆς ἀνωτέρω ἀναφορᾶς εἰς τό πρόσωπον τῆς Παναγίας Μητέρας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τήν Ἁγίαν Γραφήν ἔχομεν καί πλῆθος ἄλλων ἀναφορῶν. Εἶναι αὐτές εἰς τίς ὁποῖες οἱ Προφῆτες φωτισμένοι ἀπό τό Ἅγιον Πνεῦμα προεκήρυξαν τό *«μυστήριον τῆς Παρθένου»*. Ἂς θυμηθοῦμε τίς σπουδαιότερες:

Πρώτη καί σπουδαιοτάτη προφητεία περί τῆς Παρθένου Μαρίας εἶναι ἡ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, ὁ ὁποῖος ὁρᾷ τό σημεῖον τό ὁποῖον θά δώση Κύριος ὁ Θεός καί τό καταγράφει: *«Ἰδού ἡ Παρθένος ἐν γαστρί ἕξει, καί τέξεται υἱόν, καί καλέσεις τό ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ»* (Ἡσ. ζ΄ 14). Τήν ἐναργεστάτην αὐτήν προφητείαν ὁ Εὐαγγελιστής Ματθαῖος ἐφαρμόζει ἀπολύτως εἰς τήν Θεοτόκον Μαρίαν τήν γεννήσασαν τόν Λυτρωτήν καί Σωτῆρα τοῦ κόσμου εἰς τό α΄ κεφάλαιον στίχοι 22 καί 23 τοῦ εὐαγγελίου του.

Δευτέρα καί ἐπίσης σπουδαιοτάτη εἶναι ἡ προφητεία τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ περί τῆς *«κατά ἀνατολάς κεκλεισμένης πύλης»*. Ὁ προφήτης διηγεῖται, ὅτι Κύριος ὁ Θεός *«ἤγαγέ με ἐπί τήν πύλην τήν βλέπουσαν κατά ἀνατολάς καί ἐξήγαγέ με, καί ἰδού δόξα Θεοῦ Ἰσραήλ ἤρχετο κατά τήν ὁδόν τῆς πύλης τῆς βλεπούσης πρός ἀνατολάς»* (μγ΄ 1-2) Καί συνεχίζει: *«Καί ἐπέστρεψέ με κατά τήν ὁδόν τῆς πύλης τῶν ἁγίων τῆς ἐξωτέρας τῆς βλεπούσης κατά ἀνατολάς, καί αὕτη ἦν κεκλεισμένη. Καί εἶπε Κύριος πρός με· ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται, οὐκ ἀνοιχθήσεται, καί οὐδείς μή διέλθῃ δι' αὐτῆς, ὅτι Κύριος ὁ Θεός Ἰσραήλ εἰσελεύσεται δι' αὐτῆς, καί ἔσται κεκλεισμένη· διότι ὁ ἡγούμενος, οὗτος καθήσεται ἐν αὐτῇ τοῦ φαγεῖν ἄρτον ἐναντίον Κυρίου»* (μδ΄ 1-3). Ἡ προφητεία αὐτή ἀναφέρεται εἰς τό ἀειπάρθενον τῆς Μητέρας τοῦ Θεοῦ. Ἕνεκα τῆς σημασίας, ἣν κέκτηται, ἡ προφητεία αὐτή διά τό πρόσωπον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἡ Ἁγία Ἐκκλησία μας ἔχει ὁρίσει νά ἀναγιγνώσκεται καθ' ὅλους τούς πανηγυρικούς Ἑσπερινούς τῶν Θεομητορικῶν ἑορτῶν. Ἐκ τοῦ μυστηρίου τῆς θείας σαρκώσεως γνωρίζομεν, ὅτι ἡ Παναγία Θεοτόκος, ὅπως πρό τοῦ τόκου, ἔτσι καί ἐν τῷ τόκῳ καί μετά τόν τόκον ἦτο καί παρέμεινε διαπαντός παρθένος *«νῷ καί ψυχῇ καί σώματι παρθενεύουσα»*. Ἡ ἀειπαρθενία τῆς Παναγίας σημαίνει, ὅτι αὐτή, ὅπως εἰς τήν ἐκ Πνεύματος Ἁγίου ἄσπορον σύλληψιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἦτο *«ἀπείρανδρος»*, ἔτσι καί εἰς τήν γέννησιν ὁ *«τεχθείς τήν αὐτῆς παρθενίαν ἐφύλαξε ἄτρωτον, μόνος διελθών δι' αὐτῆς καί κεκλεισμένην τηρήσας αὐτήν καί διανοίγει μήτραν τά κλεῖθρα τῆς παρθενίας μή λυμηνάμενος»* (Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός). Κάθε ἄλλη Παρθένος φυσικά *«τῷ τόκῳ τήν παρθενίαν λυμαίνεται»*, ἡ Παρθενομήτωρ ὅμως καί Θεοτόκος Μαρία *«καί πρό τόκου καί τίκτουσα μένει παρθένος καί μετά γέννησιν»*.

Τρίτη σημαντική προφητεία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης διά τήν Θεοτόκον καί Παρθένον Μαρίαν εἶναι αὐτή τοῦ Προφήτου καί Βασιλέως Δαυΐδ τοῦ 44 (45) Ψαλμοῦ. Ὁ Ψαλμός αὐτός ἐπιγράφεται, ὅτι εἶναι ᾠδή ὑπέρ τοῦ ἀγαπητοῦ, ὕμνος δηλ. εἰς τόν ἀγαπητόν, ὅπου ἀγαπητός νοεῖται ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ὁ Ψαλμός διηγεῖται περί τοῦ Χριστοῦ καί ἀπευθυνόμενος ὁ Δαυΐδ πρός Αὐτόν λέγει, ὅτι *«Παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου, ἐν ἱματισμῷ διαχρύσῳ περιβεβλημένη, πεποικιλμένη»*. Πρός δέ τήν Βασίλισσαν ὁ Δαυΐδ λέγει: *«Ἄκουσον, θύγατερ, καί ἴδε καί κλῖνον τό οὖς σου. Καί ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου καί τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου. Καί ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεύς τοῦ κάλλους σου. Ὅτι αὐτός ἐστι Κύριός σου καί προσκυνήσεις αὐτῷ»* (στίχ. 10-13). Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος γράφει, ὅτι τό *«ἄκουσον, θύγατερ»* καί τό *«αὐτός ἐστι Κύριός σου»* ἀναφέρεται εἰς τήν Θεο-

τόκον, τό ὁποῖον εἶναι ὅμοιον μέ τό *«χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετά σοῦ»*. Λέγει δέ καί ὅτι *«εἰρηκώς ὁ Δαυΐδ Χριστόν τόν Λόγον τοῦ Θεοῦ, εὐθύς καί τήν ἀνθρωπίνην γέννησιν δεδήλωκε τήν ἐκ Παρθένου· καί ὁ μέν Γαβριήλ κεχαριτωμένην ἀποκαλεῖ ξένος ὤν αὐτῆς κατά τήν γέννησιν· ὁ δέ Δαυΐδ ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ τυγχάνουσα θύγατερ προσφωνεῖ»*. Ὁ δέ θεῖος Γρηγόριος ὁ Θεσσαλονίκης ὁ Παλαμᾶς εἰς τόν πρῶτον λόγον εἰς τά εἰσόδια λέγει, ὅτι τό *«ἄκουσον, θύγατερ καί ἴδε καί κλῖνον τό οὖς σου καί ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου καί τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου καί ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεύς τοῦ κάλλους σου»* τό εἶπε ὁ Ζαχαρίας πρός τήν Παρθένον εἰσερχομένην εἰς τόν νομικόν Ναόν. Τό ὅτι ἡ προφητεία αὐτή τοῦ Δαυΐδ ἔχει θεομητορικόν χαρακτῆρα καί ἀποδίδεται εἰς τό πρόσωπον τῆς Παρθένου Μαρίας ἀποδεικνύεται καί ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι αὐτή ἔχει τοποθετηθεῖ ὡς προκείμενον τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ὄρθρου τῶν Θεομητορικῶν ἑορτῶν, ἀλλά καί τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μικρῆς καί Μεγάλης Παρακλήσεως εἰς τήν Παναγίαν Μητέρα τοῦ Θεοῦ.

Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω βασικῶν προφητειῶν ὑπάρχουν καί ἄλλες ὅπως αὐτή τοῦ Προφήτου Ἡσαΐου τοῦ ιθ΄ κεφαλαίου, ὅπου ἡ Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἀποκαλεῖται *«κούφη νεφέλη»* ἤ ἡ ἑτέρα ἡ ὁποία μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ἡ Παρθένος *«πρίν ἐλθεῖν τόν πόνον τῶν ὠδίνων, ἐξέφυγε καί ἔτεκεν ἄρσεν»*. (ξσ΄ 7) Δικαίως ἡ Παναγία ἔχει χαρακτηρισθεῖ ὡς ἡ Κόρη τῶν προφητειῶν, ἀφοῦ τόσες μαρτυρίες τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἀναφέρονται εἰς τό ἔνδοξον καί πανάγιον πρόσωπόν της.

Γ. Προεικονίσεις.
Τύποι καί σκιές τῆς Θεοτόκου εἰς τήν Παλαιάν Διαθήκην

Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω λίαν σημαντικῶν ἀναφορῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἰς τήν παναμώμητον Παναγίαν Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἔχομεν καί μίαν πληθύν ἄλλων ἀναφορῶν, οἱ ὁποῖες προεικονίζουν τήν Θεοτόκον. Ἐνδεικτικῶς καί λίαν συντόμως ἀναφέρομεν, ὅτι τό μυστήριον τῆς Παρθένου προτυπώνουν τά ἑξῆς γεγονότα τῆς ἱερᾶς ἱστορίας τῆς σωτηρίας:

- Τό ὅραμα τῆς κλίμακος τοῦ Ἰακώβ *(Γένεσις κη΄ 12-17).*
- Ἡ βάτος ἡ καιομένη καί μή καταφλεγομένη *(Ἔξοδος γ΄ 2).*
- Ἡ διάβασις τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης *(Ἔξοδος ιδ΄ 21).*
- Ἡ κιβωτός τῆς Διαθήκης ἐν ᾗ ἐτέθησαν τά «μαρτύρια» τοῦ Θεοῦ καθώς ἐπίσης καί ἡ ἐν αὐτῇ τράπεζα καί ἡ λυχνία *(Ἔξοδος κε΄ 9 καί ἑξῆς).*
- Ἡ ράβδος Ἀαρών ἡ βλαστήσασα *(Ἀριθμοί ιζ΄ 23).*
- Ὁ πόκος ὁ ἔνδροσος τοῦ Γεδεών *(Κριταί στ΄ 36-40).*
- Τό ὄρος τό ἀλατόμητον τοῦ Δανιήλ *(Δανιήλ β΄ 34).*
- Ἡ κάμινος τῶν Χαλδαίων *(Δανιήλ γ΄ 26-27).*
- Τό ὄρος τό πῖον *(Ψαλμός ξζ΄ 16).* Καί ἄλλα.

Καί κλείνομεν τίς ἀναφορές τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἰς τό πανάγιον πρόσωπον τῆς Κυρίας Θεοτόκου μέ τό ἐγκώμιον τοῦ σοφωτάτου Σολομῶντος πρός τήν κορυφήν τῆς ἁγιότητος: *«Πολλαί θυγατέρες ἐκτήσαντο πλοῦτον, πολλαί ἐποίησαν δύναμιν, σύ δέ ὑπέρκεισαι καί ὑπερῆρας πάσας»*. (Παρ. κθ΄ 29).

Πῶς λοιπόν οἱ δυσσεβεῖς λέγουσιν, ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή δέν ὁμιλεῖ περί τῆς Παρθένου ἐπαρκῶς; Ἀλλά εἰς τό ἑπόμενον θά ἀναφέρωμεν καί τίς ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης μαρτυρίες περί τῆς Μητρός τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία μέ τήν φωνή τῶν Ἁγίων Πατέρων Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καί Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐξέφρασε καί διετύπωσε μέ σαφήνεια τήν πίστιν της περί τῆς Θεοτόκου.

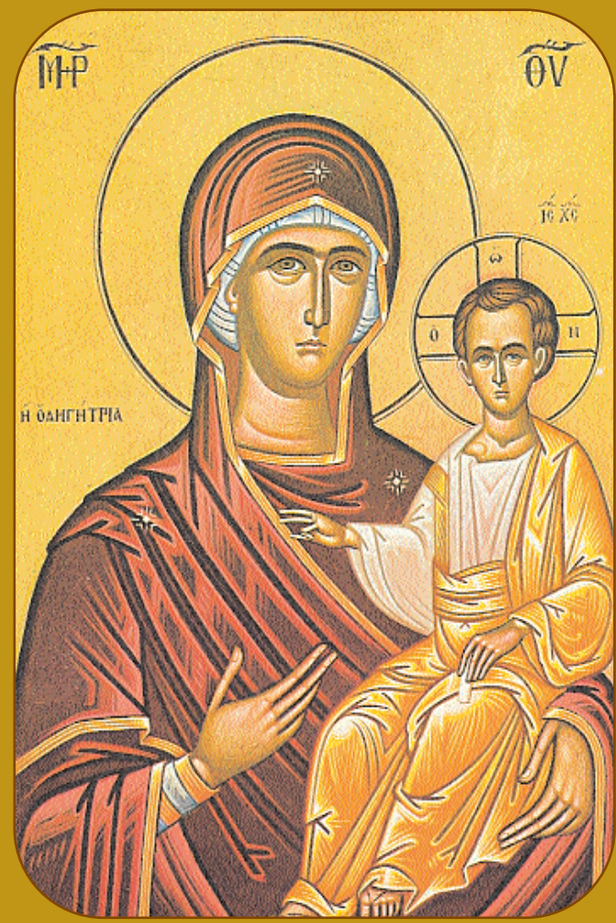
Ὁ Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας γράφει κατά τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν: *«Τεθεοποιήκαμεν δέ οὐδένα πώποτε τῶν τελούντων ἐν κτίσμασι· κατηχήσμεθα δέ Θεόν εἰδέναι, τόν ἕνα καί φύσει καί ἀληθῶς· ἴσμεν δέ ἄνθρωπον οὖσαν καθ' ἡμᾶς τήν ΜΑΚΑΡΙΑΝ ΠΑΡΘΕΝΟΝ»* (ἡ ὑπογράμμισις ἰδική μας).

Ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός εἰς τόν δεύτερον λόγον του εἰς τήν κοίμησιν τῆς Θεοτόκου λέγει: Ἡμῖν *«Θεός ἐστίν ἀληθής τό λατρευόμενον»*, τήν δέ *«μητέρα Θεοῦ τιμῶμεν καί σέβομεν... Θεοῦ μητέρα τήν Παρθένον ταύτην γινώσκοντες, οὐ θεάν ταύτην φημίζομεν, ἄπαγε· τῆς ἑλληνικῆς τερθρείας* (δηλ. τερατολογίας, ἀγυρτείας) *τά τοιαῦτα μυθεύματα· ἐπεί καί θάνατον αὐτῆς καταγγέλομεν· ἀλλά Θεοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ μητέρα γινώσκομεν»*.

Ὁ δέ δεύτερος τῆς θεολογίας Πατέρας καί Διδάσκαλος ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός εἰς τήν πρός Κλειδόνιον ἐπιστολήν του γράφει περί τῆς Παρθένου Μαρίας: *«Εἴ τις οὐ Θεοτόκον τήν ἁγίαν Μαρίαν ὑπολαμβάνει χωρίς ἐστι τῆς Θεότητος»*.

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε., ΤΗΛ: 210 92 14 820, www.eptalofos.com.gr

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

ΜΑΡΙΑ
Η ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ